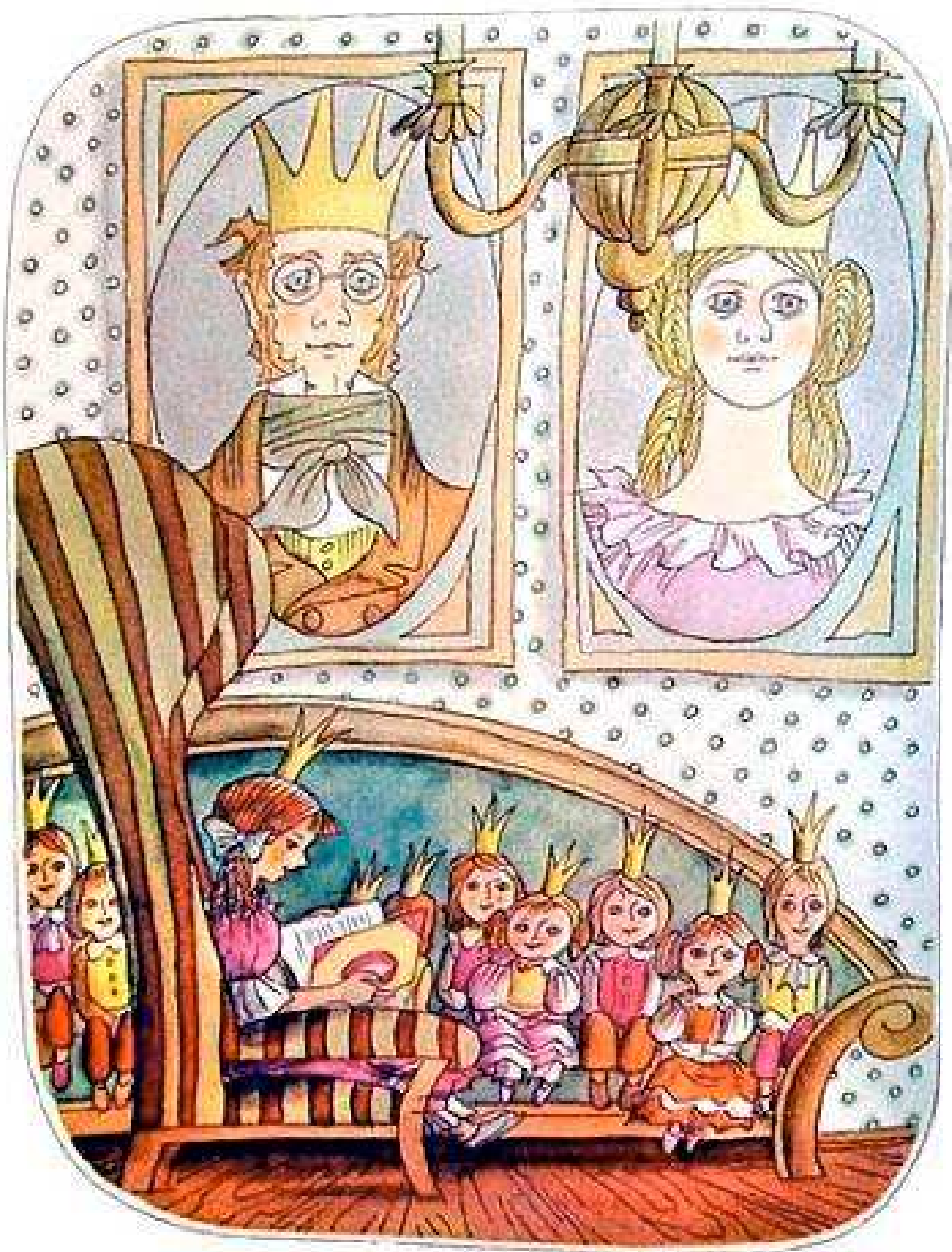

עצם הדג הקסומה

צ'. דיקנס (1867)

חיו פעם מלך ומלכה. הוא היה האמיץ שבין הגברים והיא היפה שבין הנשים.

המלך התפרנס מעבודה במשרד והמלכה הייתה בת כפר, אבא שלה רופא כפרי. ילדיהם התרבו כל הזמן והיו כבר תשע-עשר. שבע-עשר מהם דאגו לתינוק, והגדולה שביניהם, אליסיה, דאגה לכל היתר. והגיל שלהם היה בין שבעה שבועות עד שבע שנים.

שמעו-נא מה קרה להם.

בדרך למשרד המלך ניכנס לחנות דגים, שילם עבור קילוגרם דג סלמון, בחר חתיכת דג רחוקה מהזנב, כפי שאמרה לו המלכה (היא הייתה אישה חסכונית ובעלת ניסיון), וביקש שיביאו לו את הדג הביתה. "כמובן, אדוני! ויותר לא צריך דבר? שלום, ושיהיה לך יום נעים, אדוני" אמר המוכר, מר פיקליס.

המלך הלך למשרד במצב רוח גרוע, כי יום המשכורת היה עוד רחוק-רחוק, ואחדים מהילדים היקרים שלו כבר היו זקוקים לבגדים גדולים יותר. אך הוא עבר רק צעדים בודדים, כשהשיג אותו נער השליח של החנווני מר פיקליס

ואמר:

"אדוני, אולי שמת לב בחנות שלנו לגברת קשישה אחת?"
"איזו גברת קשישה?" השתומם המלך "לא ראיתי שם

שום גברת קשישה."

המלך לא ראה אותה, כי היא הייתה בלתי-נראית עבורו, והנער ראה אותה כי התיז מים סביבו כשהוציא דג מהמכל, והמים נפלו על שמלתה, ולכן יכול היה לראות אותה.

אבל בדיוק אז הגברת הקשישה ניגשה אליהם. היא

לבשה בגדי משי יקרים והריחה בניחוח יסמין.
"האם אתה המלך וטקין הראשון?" שאלה.
"אכן, קוראים לי וטקין" ענה המלך.

יכלה לדעת כל זה! והוא עוד לא הספיק לחשוב כך
כשהגברת הקשישה אמרה:
"נכון, אני הפיה הטובה סינמורה הגדולה. עכשיו תקשיב
לי היטב. כשתחזור הביתה לארוחה, תציע לנסיכה
אליסיה לאכול מהדג סלמון שכרגע קנית."
"ואם זה לא לטעמה?" אמר המלך.
המחשבה המגוחכת הזו כל כך הרגיזה את הגברת
הקשישה, שהמלך נבהל, וביקש סליחה.
"לטעמה או לא לטעמה, מה זה חשוב!" אמרה הגברת
הקשישה בבוז "אני מבינה שאתה רוצה לאכול את הכל
בעצמך. זה לא יפה לחמוד."

"ואם אינני טועה אתה אבא של נסיכת אליסיה היפהפה?"
שאלה הגברת הקשישה.
"ועוד שמונה-עשר ילדים יפים" ענה המלך.
"ואתה עכשיו הולך למשרדך, כמה שאני מבינה" אמרה
הגברת הקשישה.
המלך ניחש שלפניו עומדת איזו פיה, כי אחרת איך היא

המלך שאל שוב:
"תרשי לי רק לשאול מדוע כך?"
וכאן הפיה התרגזה ממש.
"איזה שאלות אלה, אדוני!" צעקה ורקעה ברגלה "מדוע
ולמה – משום שככה זה! ללא סיבה! נמאסו עלי השאלות
שלך!"

המלך המושפל שמע את הנזיפה והבטיח שיותר כבר לא ידון בדבר.

"אז תתנהג כמו שצריך" אמרה הפיה הגדולה סינמורה "ותקשיב. כשאליסיה היפהפה תסכים לטעום מהסלמון, ואני מאמינה שהיא תסכים, תראה שעל הצלחת שלה נשאר עצם קטנה. אמור לה, שהיא צריכה לייבש את העצם, לנקות אותה ולשפשף ולצחצח עד שתבריק כמו אם הפנינה. ואז היא צריכה לשמור את העצם, כי זוהי המתנה שלי בשבילה."
"וזה הכל?" שאל המלך.

"איזה חוסר סבלנות, אדוני!" אמרה בחומרה הפיה הגדולה סינמורה "אל תפסיק ותן לאחרים לדבר. אתה כל הזמן שואל ומפריע."
המלך שוב התנצל והבטיח שיותר כבר לא יפסיק את דבריה.

"אז תתנהג יפה" אמרה הפיה הגדולה סינמורה "ותמסור לנסיכה אליסיה ברכות שלי ותגיד לה שזו מתנה קסומה, שאפשר להשתמש בה רק פעם אחת. אבל בפעם אחת הזו העצם תביא לה כל שהיא תבקש, אבל רק בתנאי שהיא תבקש זאת בזמן המתאים. הנה מה עליך לעשות ומלא זאת במדויק."

לי! אוי לי! יש לי סחרחורת!" והיא נפלה מעולפת.
הנסיכה אליסיה, שכמו כל יום באה לחדר המיטות כדי
לשאול בעניין ארוחת בוקר, ראתה את אמא המלכה
במצב כזה, היא נבהלה מאוד, אבל אז נזכרה איפה
עומדת הצלוחית עם מלחי הרחה והיא עלתה על כיסא
ולקחה את הצלוחית; ואחר כך עלתה על כיסא שני, ליד
המיטה, ושמה את הצלוחית תחת אפה של המלכה; ואחר

כך רצה והביאה מים; ואחר כך עלתה שוב על כיסא
והרטיבה את מצחה של המלכה; ובקיצור, כשהמלכה
התעוררה לא נשאר לה אלא לומר לנסיכה הקטנה:

המלך נבהל הפעם באמת מהכעס של הגברת הקשישה,
ואמר שהוא מצטער, והבטיח שכבר לא ידבר יותר.
"אז תתנהג כפי שצריך" אמרה הגברת הקשישה ונעלמה,
והמלך הלך, והלך והלך עד שהגיע למשרד שלו. שם הוא
כתב וכתב עד שהגיע זמן לחזור הביתה. ובבית הוא
הציע לנסיכה אליסיה
לטעום מהסלמון, כפי
שאמרה הפיה.

וכשהנסיכה אכלה בתיאבון
מהסלמון, הוא ראה על
הצלחת של הנסיכה עצם
קטנה, כפי שצריך היה לפי
דבריה של הפיה. ואז הוא
אמר לנסיכה אליסיה כל
מה שמסרה לו הפיה,
והנסיכה התחילה לייבש,
לנכות ולשפשף את העצם,
עד שזו המבריקה כמו אם
הפנינה.

והנה יום אחד בבוקר,
כשהמלכה רצתה לקום מהמיטה היא קראה פתאום "אוי

והנסיכה אליסיה דאגה ששבע-עשר הנסיכים ונסיכות לא יריבו, היא הלבישה אותם, היא הפשיטה אותם, היא שיחקה עם התינוק, הרתיחה מים, חיממה מרק, ניקתה את התנור, נתנה תרופה למי שצריך, דאגה למלכה ועשתה כל מה שרק יכלה, והתרוצצה, התרוצצה והתרוצצה. כי אצלם בארמון היו רק משרתים מעטים, וזה משלוש סיבות: ראשית כי למלך לא הרבה כסף, ושנית כי במשרדו על העלאת המשכורת לא היה מה לחלום, ושלישית כי יום המשכורת היה עוד כל כך רחוק שאת היום

"כמה שאת זריזה, ילדתי. אני בעצמי לא הייתי מגיבה כל כך מהר."
אך הדבר לא נגמר בכך, או לא! כי המלכה הטובה באמת חלתה מאוד ולזמן רב.

אפשר היה לראות כאילו
הוא כוכב קטן בשמיים.
ואיפה הייתה עצם הפלא
ביום שבו המלכה
התעלפה? בוודאי בכיס
של הנסיכה אליסיה.
בעצם היא כבר הוציאה
את העצם מהכיס באותו
הבוקר, כדי להביא את
המלכה להכרה, אבל
היא שמה אותה בחזרה
והתחילה לחפש את
הצלוחית עם מלחי
הרחה.
ובאותו הבוקר,
כשהמלכה התאוששה
ונרדמה, הנסיכה אליסיה רצה לקומה העליונה, כדי לספר
סוד כמוס לידידה הגדולה שלה, שהייתה דוכסית.
האנשים הניחו שזו רק בובה, אך היא הייתה באמת
דוכסית, למרות שאיש, מלבד הנסיכה לא ידע על כך.
הסוד הכמוס הזה היה הסוד של העצם הקסומה,

שתולדותיה הדוכסית כבר הכירה, כי הנסיכה סיפרה לה
את הכל.
הנסיכה ירדה על הברכיים ליד המיטה שעליה שכבה
הדוכסית, לבושה בהידור, עם עיניים פתוחות לרווחה,
והיא לחשה לה את סוד. הדוכסית חייכה ונדה בראשה.
קשה לחשוב שהדוכסית יכלה לחייך ולנוד, והיא בכל זאת
נדה וחייכה לעתים קרובות, רק אף אחד, מלבד הנסיכה,
לא ידע על כך.
ואחר כך הנסיכה אליסיה רצה חזרה למטה כדי לשבת
ליד המלכה. היא ישבה שם לעתים קרובות, אך בערבים,
כאשר המלכה הייתה חולה היא ישבה שם יחד עם המלך.
וכל ערב המלך הסתכל מהצד על הנסיכה והשתומם,
מדוע היא לא פונה אל העצם הקסומה ולא מבקשת את
עזרתה. וכל פעם כשהנסיכה הרגישה בכך, היא רצה שוב
אל הדוכסית, שוב התלחשה אתה ותמיד אמרה תוך כדי
כך "כולם חושבים שהילדים הם טיפשים וחסרי בינה."
והדוכסית, למרות שהייתה מחונכת ונימוסית מאוד, קרצה
בעינה בתשובה לנסיכה.
"אליסיה" אמר פעם המלך ערב אחד, כשהיא איחלה לו
לילה טוב.

אבל הנסיכה אליסיה שמה את ידה ללחי של כל אחד משבע-עשר לפי התור, ואמרה להם לא להרעיש בקרבת המלכה החולה.

ואחר כך היא שמה את היד הפצועה לקערה עם מים נקיים, וכולם, בלי הפסקה הסתכלו עם.. פעמיים שבע-עשרה זה שלושים וארבע.. עיניים! איך היא בודקת האם לא נשארו ביד שברי זכוכית. ולמזלה לא נשארו.

"כן, אבא."
"מה אם העצם הקסומה?"
"היא אצלי בכיס, אבא."
"ואני חשבתי שאבדת אותה."
"או לא, אבא."
"לא שכחת אותה?"
"אבל לא, אבא."

ופעם קרה שכלב מופס של שכנים התנפל על אחד מהנסיכים הקטנים כשזה חזר מבית הספר.

הנסיך הקטן נבהל מאוד ותוך בהלה הכניס את ידו בזכוכית של דלת הבית ונפצע מאוד, מאוד, מאוד. וכששבע-עשר נסיכים ונסיכות ראו כמה מאוד, מאוד, מאוד הוא נפצע, גם הם נבהלו, כך שבבת אחת כל שבע-עשר הפיות התחילו לצרוח.

סודית, והדוכסית ניצרה את שערות פשתן המקורזלות שלה וצחקה בפה הקטן שלה. ובפעם אחרת התינוק נפל תחת האח. שבע-עשר נסיכים ונסיכות התרגלו כבר לפול תחת האח או מהמדרגות, כי הם עשו זאת הרבה זמן, והתינוק עדיין לא התרגל, ולכן הלחי שלו התנפחה ותחת העין הופיעה חבורה. המסכן נפל, כי גלש מחיקה של הנסיכה אליסיה, שישבה במטבח ליד התנור, לבושה בסינור גדול וגס, וקילפה לפת למרק, והיא עשתה זאת כי הטבחית המלכותית ברחה אל אהוב

שלה, חייל גבוה מאוד אבל שתיין גדול. וכמובן, שבעה-עשר נסיכים ונסיכות, שבכו תמיד מכל סיבה קטנה, התחילו מיד לבכות ולילל. אבל הנסיכה אליסיה (שבעצמה לא התאפקה ובכתה קצת) התאוששה מהר, אמרה להם לשתוק ולא להפריע למלכה להבריא, והוסיפה "תשתקו כולכם, קופים מרושעים קטנים, בזמן

ואחר כך היא אמרה לשני נסיכים קטנים וחזקים "תביאו לי את השקית המלכותית של הסמרטוטים. אני צריכה לגזור, לתפור, לחתוך ולהתאים בעצמי." ושני הנסיכים מצאו את השקית המלכותית והביאו אותה. והנסיכה אליסיה התיישבה על הרצפה עם מספריים גדולים, עם מחט וחוט, גזרה, תפרה, חתכה והתאימה ועשתה תחבושת, ושמה אותה על היד הפצועה, והתחבושת התאימה בדיוק-בדיוק, וכשכל זה נעשה כבר, הנסיכה ראתה שהמלך, אבא שלה, עומד בדלת ומביט עליה.

"אליסיה"

"כן אבא?"

"מה את עושה?"

"אני גוזרת, תופרת, חותכת ומתאמת הכל, אבא."

"ואיפה העצם הקסומה?"

"אצלי בכיס, אבא."

"ואני לפעמים חושב, האם לא אבדת אותה?"

"או לא, אבא."

"ולא שכחת אותה?"

"אבל לא, אבא!"

ואחר כך היא רצה שוב לקומה העליונה אל הדוכסית, וסיפרה לה את כל מה שקרה, ושוב הן קיימו שיחה

את הגזר, עד שכולם היו טבחים והתרוצצו בעבודתם, והיא ישבה ביניהם וטיפלה בתינוק. בסוף המרק הוכן והתינוק התעורר מחייך כמו מלאך, והוא נמסר לנסיכה הנאמנה ביותר, בזמן שיתר הנסיכים והנסיכות הצטופפו בפינה רחוקה והסתכלו איך הנסיכה אליסיה ממלאה את קערת המרק, כי פחדו (כי הרי הם תמיד הסתבכו בצרות)

שהמרק החם יתיז עליהם. וכשקערת המרק הייתה מלאה והריחה נהדר, כולם מחאו כפיים. זה והמראה של התינוק כאילו היה לו כאב שיניים גרמו לצחוק לכל הנסיכים והנסיכות. ואז הנסיכה אליסיה אמרה "צחקו ותתנהגו יפה, ואחרי

שאני בודקת את התינוק!" והיא בדקה את התינוק, והתברר שהוא לא שבר כלום, ואז היא שמה לו סמרטוט קר על העין המסכנה, והוא נרדם אצלה על הידיים. ואז אמרה לשבע עשר נסיכים ונסיכות "אני חוששת להניח אותו, כי הוא עלול להתעורר ולהרגיש כאבים, ואם תהיו נחמדים תוכלו כולכם להיות טבחים."

הם קפצו משמחה כששמעו זאת והתחילו להכין לעצמם כובעי טבחים מעיתונים ישנים. ואז היא נתנה לאחד את המלחיה, ולשני את הדוחן, ולאחד נתנה עשבי התיבול, ולעוד אחת את הבצל, ולעוד אחד את הלפת, ולעוד אחד

הארוחה נעשה לו קן בפינת החדר והוא ישב שם ויראה ריקוד של שמונה-עשר טבחים. " זה שימח את כל הנסיכים והנסיכות והם אכלו את כל התבשיל, שטפו את הצלחות ופינו את השולחן, ואז דחפו את השולחן לפינה, חבשו כולם את כובעי הטבחים שלהם, ועם הנסיכה אליסיה בסינור הכבד והגדול שלה שהיה שייך לטבחית שברחה עם החייל שלה, רקדו את ריקוד שמונה-עשר הטבחים בפני התינוק, ששכח כבר את פרצופו הנפוח ואת החבורה בעין.

ואז הנסיכה אליסיה ראתה שוב את המלך וטקין הראשון, אבא שלה, שעמד בדלת והביט עליהם, והוא שאל:

"מה את עושה אליסיה?"

"אני מבשלת ומתכננת, אבא."

"ומה עוד את עושה, אליסיה?"

"משתדלת לשמח את הילדים, אבא."

"ואיפה העצם הקסומה, אליסיה?"

"בכיס שלי, אבא."

"חשבתי שאבדת אותה?"

"או לא, אבא."

"או אולי שכחת עליה."

"לא, באמת לא, אבא."

לכיס שלה, שם איפה שהחזיקה את העצם הקסומה.
"אבא" אמרה "אם השתדלנו מאוד, מאוד חזק, וניסינו כל
הדרכים, הרי עשינו את כל מה שיכולנו?"
"ללא ספק, אליסיה."

"אז אם עשינו כל מה שיכולנו, אבא, וזה לא מספיק, אני
חושבת שהגיע הזמן

המתאים לבקש את
עזרת האחרים." זה
היה הסוד הקשור
עם העצם הקסומה
שהיא הבינה דבריה
של הפיה הגדולה
סינמורה ושאותו היא
לחשה לעתים
קרובות לידידתה
הדוכסית היפה
ומהודרת.

והיא הוציאה את

עצם הדג שאותה היא ייבשה, וניקתה ושפשפה וצחצחה,
עד שהיא הבריקה כמו אם הפנינה, היא נתנה לה נשיקה
קטנה וביקשה שזה יהיה יום המשכורת. ומיד היה זה יום

ואז המלך נאנח בכבדות, התיישב ליד השולחן, שם את
ראשו על היד והמרפק על השולחן שנדחף לפינה, ונראה
כל כך מדוכא שכל שבעה-עשר נסיכים ונסיכות יצאו
בשקט מהמטבח והשאירו אותו לבד עם הנסיכה אליסיה
והתינוק החמוד.
"מה הבעיה, אבא?"

"אני עני מאוד, ילדתי."
"אין לך בכלל כסף,
אבא?"
"בכלל לא, ילדתי."
"ואין כל דרך להשיג
כסף איפה שהוא,
אבא?"
"שם דרך" ענה המלך
"ניסיתי וניסיתי כל מיני
דרכים, אבל לא
הצלחתי."
כשהיא שמעה את
המילים האחרונות,
הנסיכה אליסיה
התחילה לשים את ידה

המשכורת, ומשכורת המלך ירדה דרך הארובה והתפזרה על הרצפה.

אך זו לא הייתה אפילו מחצית ממה שקרה, כי מיד אחר כך הופיעה הפיה הגדולה סינמורה במרכבה רתומה

לארבעה טווסים, עם נער המשלוחים של מר פיקליס מאחור, לבוש בבגד זהב וכסף, חובש כובה מפואר, שערות מאובקות בלבן, מקל מקושט וזר פרחים. הנער קפץ למטה ועזר לפיה הגדולה לצאת מהמרכבה ושם היא עמדה בשמלת המשי שלה, מריחה בניחוח יסמין

ומנפנת במניפה נוצצת.

"אליסיה יקירתי" אמרה הפיה הזקנה "מה שלומך? אני מקווה שטוב, בואי ותני לי נשיקה."

הנסיכה אליסיה חיבקה אותה ואז הפיה סינמורה פנתה אל המלך ואמרה:

"אתה מתנהג בסדר?"

המלך אמר שכך הוא חושב.

"אני מקווה שהבנת עכשיו מדוע הנערה הזו" והיא נישקה לנסיכה שוב "לא רצתה להשתמש קודם בעצם

הקסומה?" אמרה הפיה.

המלך קד לה קידה קלה.

"אהא! אז לא הבנת!" אמרה הפיה.

המלך עשה עוד קידה קלה.

"רוצה לשאול מדוע?" אמרה הפיה.

המלך אמר שלא, ושהוא מצטער.

"אז תתנהג כפי שצריך" אמרה הפיה "ותחיה מאושר תמיד."

ואז הפיה סינמורה הניפה את המניפה שלה ובאה

המלכה, לבושה בהידור רב, וכל שבע עשר נסיכים

ונסיכות, כבר לא בבגדים הקטנים מדי, נכנסו לבושים

מחדש מכף רגל ועד ראש. ואז הפיה נגעה במניפתה גם

בנסיכה אליסיה, והסינור הגדול והכבד עף החוצה והיא פתאום נראתה פתאום לבושה כמו כלה קטנה, עם זר

פרחי תפוז וצעוף כסוף. אחר כך גם המטבח הפך לחדר ההלבשה, עשוי מעץ מהגוני וזהב ומראות, ובו המון שמלות נהדרות, כולן רק מתאימות לנסיכה אליסיה. ואז בא גם התינוק, הולך לבד, כשפניו בריאים לגמרי, ללא נפיחות וחבורה. ואז הפיה סינמורה ביקשה שיציגו

אותה גם לפני הדוכסית, וכשהדוכסית הובאה הן החליפו ביניהן מחמאות רבות.

הפיה והדוכסית התלחשו עוד קצת ואז הפיה אמרה בקול "כן, חשבתי שהיא תגיד לכם." והיא פנתה למלך ולמלכה ואמרה "עכשיו אנחנו הולכים לחפש את הנסיך מסוימינו. נשמח לראות אתכם בכנסייה בעוד חצי שעה." והיא עם הנסיכה אליסיה נכנסו למרכבה, והנער של מר פיקליס עזר לפיה לשבת, הרים את המדרגה, עלה מאחור

ציפור והתיישב על ראשו. הפיה הזמינה אותו והוא נכנס למרכבה, וכאן חידש את היכרותו עם הדוכסית, אותה ראה כבר קודם. בכנסייה התאספו הקרובים והידידים של הנסיך, וגם קרובים וידידים של הנסיכה אליסיה, וגם שבעה-עשר הנסיכים והנסיכות עם התינוק, וגם קהל השכנים. הטקס היה מעבר כל תאור. הדוכסית שמשה לנערת הכלה והסתכלה על הטקס ממדף שבו נתמכה על ידי כריות. הפיה סינמורה ערכה אחר כך חגיגת חתונה מפוארת,

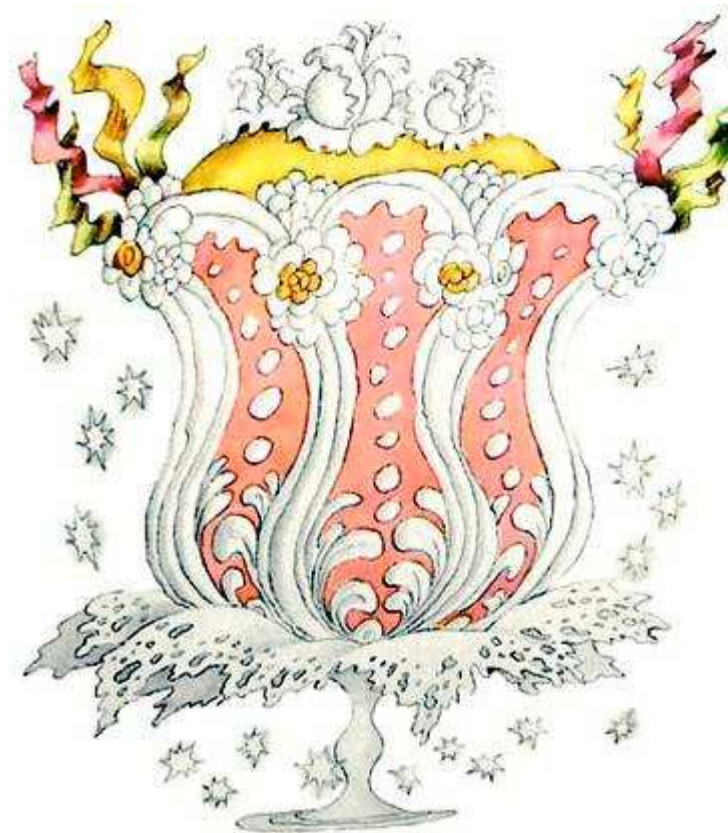

והטווסים עפו עם המרכבה. הנסיך מסוימינו ישב לבדו ומצץ מקל סוכר וחיכה להיות בן תשעים. כשראה את הטווסים והמרכבה נכנסים דרך החלון, הבין מיד שאמור לקרות דבר בלתי רגיל. "נסיך" אמרה הפיה סינמורה "הבאתי לך את הכלה שלך." ברגע שהפיה אמרה את המילים האלה, פניו של הנסיך מסוימינו הבהירו, המעיל והמכנסיים שלו הפכו לקטיפה בצבע שזיף, שערותיו התקרזלו וכובע עם נוצה עף כמו

ואמרה "יקירים, יהיו לכם שלושים וחמישה ילדים, וכולם יהיו טובי לב ויפים. שבעה-עשר מהם יהיו בנים ושמונה-עשרה - בנות. השערות של כל הילדים יהיו מקורזלות בלי עזרת מכשירים. הם לעולם לא יחלו באדמת ויתרפאו משעלת עוד לפני שיוולדו. כשכולם שמעו את החדשות הטובות קראו שוב "הידד! הידד!"

נשאר עכשיו רק לסיים את עניין של עצם הדג. "והפיה לקחה אותה מידה של הנסיכה אליסיה והעצם עפה ישר לכלב מופס של השכנים, שבלע אותה ונחנק.

היו שם כל הסוגים האפשריים של אוכל ושתייה, ואפילו יותר מזה. עוגת החתונה קושטה בסרט לבן ושושנים לבנות וכסופות והיקפה היה ארבעים מטר. אחרי שהפיה סינמורה ברכה את הזוג הצעיר, הנסיך מסוימינו נאם את נאומו, וכולם קראו הידד! הידד! הפיה סינמורה הודיעה למלך ולמלכה שמעתה בכל שנה יהיו עשרים וארבעה ימי משכורת, פרט לשנה מעוברת שבה יהיו עשרים וחמישה. ואז היא פנתה למסוימינו ולאליסיה